

References

- 1) Kandibovich M.I. Military psychology and pedagogy / Modern military psychology: anthology / M.I. Kandibovich, L.A. Dyachenko; co. A.A. Urbanovich. - Minsk: Harvest, 2003. - 576 с.
- 2) Lipatov I. I. Psychological Adaptation of Soldiers to Combat Activities: Tutorial. / I. I. Lipatov, L.F. Shestopalova, V.S. Afanassenko - Kh. - 148 с.
- 3) Bokhonkova J. Opportunities of Correction of Personal Causes of Social and Psychological Adaptation. Social Psychology. 2005. № 2.
- 4) Ryutin V.V.. Pedagogical Conditions of Socialization of Servicemen of Regular Service: ...candidate of pedagogical sciences: 13.00.05 / Ryutin Vitaly Vasilovich. - Luhansk: Luhansk National Pedagogical University named after T. Shevchenko, 2006. - 216 с.

*Supervisor: Datsun E.V.,
senior teacher*

УДК 811.111 (043.2)

Народенко Є.С.
Національний авіаційний університет

СТАН СФОРМОВАНOSTІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

В епоху глобальної інформатизації суспільства кількість інформації збільшується в «геометричній прогресії» і доступ до неї стає все легшим. Люди, забуваючи проаналізувати отримані дані, поглинають повідомлення. Більшість людей, відповідно до сучасних досліджень, просто отримують інформацію, і за відсутністю браку часу або маючи своє бачення світу, не здатні до аналізу або перевірки достовірності отриманої інформації. Поглинання поверховістю, наявність упереджень, спотворене або маніпуляційне відображення світу призводить до негативних наслідків - появи страху, відчуття тривоги, розвитку депресивних станів, неадекватного сприймання себе та навколишньої дійсності у студентів-психологів.

Для збереження ментального здоров'я особистості, необхідно розвивати такий вид мислення, як критичне.

Під критичним мисленням ми розуміємо процес розгляду ідей з багатьох точок зору, відповідно до їх змістових зв'язків, порівняння їх з іншими ідеями.

Критичне мислення – це процес аналізу, синтезування й обґрунтування оцінки достовірності, цінності інформації, здатність дивитись на ситуацію в цілому, шукати та знаходити причини та інші варіанти, створювати чи змінювати позицію на основі фактів й аргументів, коректно застосовувати отримані результати до проблем і приймати обдумані рішення. Насамперед, людина, що мислить критично, уважно й шанобливо ставиться до фактів, не квапиться з висновками. Вона відкрита та неупереджена, поважає думки інших, навіть попри незгоду.

Для кращого розуміння наведемо кілька прикладів, навіщо ж критичне мислення студентам-психологам, для: глибокого розуміння себе і своїх цінностей та потреб; гнучкості та кращої адаптації до змін; здатності протистояти інформаційному тиску; толерантного ставлення до різних думок; відчуття свободи та власної волі; розширення власних можливостей.

Багато дослідників, таких як Д. Халперн, Д. Дьюї, Р. Пол, які працюють у сфері вивчення критичного мислення, визначають, що більшість освічених дорослих, дітей, підлітків та юнаків не можуть критично мислити та оцінювати ситуації. Також вчені дійшли висновку, що багатьом людям не вистачає базових навичок міркування. Так, наприклад, на тлі українсько-російської війни ми можемо помітити, що люди вірять у створення Україною етнічно спрямованої біологічної зброї, розробку бойових наркотиків, в терористичну діяльність Степана Бандери.

Для визначення стану сформованості критичного мислення, студентам-психологам різних курсів було запропоновано пройти тест на «Критичне мислення» Старкі в адаптації Луценко.

Згідно з проведеними дослідженнями, рівень критичного мислення студентів-психологів можна віднести до середнього. (з усіх респондентів (25 чоловік) середній рівень критичного мислення за методикою «Критичне мислення» Старкі визначили у 64% опитуваних (16 чоловік), високий рівень у 16%, низький – у 12%) Існує хоч і невелика, але відмінність між рівнем критичного мислення першокурсника та, наприклад, третьокурсника. Студент, який навчається довше, має більш розвинене критичне мислення. Звичайно, таке підвищення рівня критичного мислення не відбувається, якщо студентів спеціально не навчають методам його розвитку.

Для розвитку критичного мислення у студентів-психологів ми пропонуємо звернути свою увагу на такі поради: по-перше, студентам необхідно надати можливість застосовувати навички та вміння критичного мислення в широкому діапазоні контекстів і предметних областей. По-друге, навчання має акцентуватися на виконавчому функціонуванні або метакогнітивних навичках, таких як постановка цілей, планування та моніторинг прогресу до досягнення цілей. По-третє, студенти повинні уміти глибинно розглядати проблеми, оскільки мислення більшості, як правило, зосереджується на поверхневій структурі проблем або поверхневих аспектах завдань. Структурне навчання передбачає розповсюдження практики в різноманітних контекстах і умовах. Американська психологиня Халперн зазначає, що використання «автентичних» або реальних навчальних занять сприяє розвитку навичок критичного мислення.

Теоретично всіх людей — усіх рівнів інтелектуальних здібностей і будь-якого віку — можна навчити мислити критично. На практиці ж доведено: чим раніше розпочати працювати над собою, тим кращими будуть результати.

Отже, стан критичного мислення у студентів-психологів на середньому рівні. Тобто таким студентам властиві логіка, зокрема розвинені процедури індукції та дедукції, здібність до критичного аналізу інформації, певна здатність протистояти маніпуляціям, контроль над емоціями й усвідомлення їх впливу на прийняття рішень. Водночас ці здібності розвинені недостатньо, тому що такі індивіди не розпізнають правильно від 30 до 70% технік переконання, відволікання уваги,

помилкових висновків, не обирають оптимальні рішення і довіряють недостатньо надійним джерелам інформації (представленим в тесті «Критичне мислення» Старкі в адаптації Луценко).

Це дає нам змогу аналізувати, в яких сферах критичного мислення є прогалини, розробляти методику розвитку критичного мислення та прогнозувати подальші зміни рівня критичного мислення у студентів із впровадженням нових засобів його покращення.

Список літератури

1. Аргайл М. [Argyle M.] Психологія щастя: пров. з англ. М: Прогрес, 2007.
2. Халперн Д. Психологія критичного мислення – СПб.: Видництво «Пітер», 2000.-512с.
3. Foundation for Critical Thinking <https://www.criticalthinking.org>
4. University of Leeds https://library.leeds.ac.uk/info/1401/academic_skills/105/critical_thinking/2

*Науковий керівник: Лаврухіна Т.В.,
канд. пед. наук, доцент*

UDC 159.9.316.6(043.2)

Nosal M.I.

National Aviation University, Kyiv

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF INTERPERSONAL RELATIONS IN THE STUDENT TEAM

Interpersonal communication of students is a topical issue today. This is due to the fact that the student years are the most important stage in the development of personality. At this time, a person's professionalism, worldview, ideals and beliefs are formed. Studentship for young people is not only a preparation for future professional activities, but also the first step to their maturity. A mature person is characterized by the ability to maintain healthy interpersonal relationships.

The problem of communication has aroused interest at various stages of development of psychological science, its study has attracted the attention of many psychologists and educators. According to scientists, it is impossible to learn to communicate purposefully. No school or university teaches the complex art of communication. Many problems in life occur because people do not have communication skills. Of course, the experience of communication is gained in the process of learning and professional activities, but this is not enough. That is why higher education institutions pay a lot of attention to interpersonal communication of students.

The question of psychological features of interpersonal communication of students is quite relevant in today's world, although it is studied not so long ago. Analysis of the scientific literature shows that the problems of interpersonal communication of student